

Broj: 05-50-1-1904/14
Sarajevo, 10.9.2014. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 11.09.2014			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Radni broj	Broj priloga
01-50-1-15-68/14			

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH

- Zastupnički dom -

SARAJEVO

PREDMET: Odgovor na zastupničko pitanje – dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 107. sjednici održanoj 10.9.2014. godine, utvrdilo je Odgovor na zastupničko pitanje koje je postavila Nermina Zaimović Uzunović, zastupnica u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

U pritvku prosljeđujemo Odgovor radi njegovog dostavljanja zastupnici.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA**

Broj: 05-07-1-1904/14
Sarajevo, 10.9.2014. godine

Nermina Zaimović Uzunović, poslanik u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 68. sjednici Predstavničkog doma održanoj 12.06.2014. godine, postavila je slijedeća poslanička pitanja:

1. „Koliko je i koja certifikacijska tijela imenovalo Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa?“
2. „Šta su razlozi zbog kojih u prethodnom periodu Ministarstvo nije obavljalo poslove iz svoje nadležnosti imenovanja ovih tijela?“
3. „Da li je BiH počela preuzimati direktive koje regulišu upotrebu CE znaka?“

Na postavljena pitanja, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 107. sjednici održanoj 10. 9. 2014. godine, utvrdilo slijedeći

ODGOVOR

Odgovor na postavljeno pitanje broj 1

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je 2008. godine imenovalo certifikacijsko tijelo za liftove Tehnoinspekt d.o.o. Sarajevo, na osnovu certifikata o akreditaciji izdatog od strane Instituta za akreditiranje BiH. Imenovanje je trajalo u periodu trajanja certifikata o akreditaciji koji je istekao 2013. godine.

Odgovor na postavljeno pitanje broj 2

Ministarstvo nije vršilo imenovanje tijela za ocjenjivanje usklađenosti obzirom da nije bilo odgovarajućih zahtjeva. Naime, imenovanje certifikacijskih tijela se vrši na osnovu člana 12. Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usklađenosti („Službeni glasnik BiH“, broj 45/04), koji je certifikat o akreditaciji propisao kao preduslov za imenovanje tijela za ocjenjivanje usklađenosti.

Nepostojanje interesa certifikacijskih tijela za pristupanje procesu akreditacije je uzrokovano činjenicom da akreditacija nije prihvaćena kao preduslov za imenovanje certifikacionih tijela na entitetskom nivou.

Treba napomenuti da imenovanje certifikacijskih tijela od strane Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH ne donosi prednost na tržištu pružanja odgovarajućih usluga, a zahtjeva značajne troškove u procesu akreditacije.

Odgovor na postavljeno pitanje broj 3

U skladu sa članom 6. stav 1. i stav 6. Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usklađenosti („Službeni glasnik BiH“, broj 45/04), a u vezi sa članom 8. Programa preuzimanja tehničkih propisa („Službeni glasnik BiH“, broj 35/06), Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine je, u formi naredbi, preuzelo sljedećih sedam direktiva zasnovanih na principu novog i globalnog pristupa koje regulišu upotrebu CE:

- Naredba o opremi pod pritiskom („Službeni glasnik BiH“, broj 52/11),
- Naredba o neautomatskim vagama („Službeni glasnik BiH“, broj 47/11),
- Naredba o ličnoj zaštitnoj opremi („Službeni glasnik BiH“, broj 75/10),
- Naredba o elektromagnetskoj kompatibilnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 41/10),
- Naredba o sigurnosti liftova („Službeni glasnik BiH“, broj 44/10; „Službeni glasnik BiH“, broj 99/12),
- Naredba o sigurnosti mašina („Službeni glasnik BiH“, broj 04/10),
- Naredba o električnoj opremi namijenjenoj za upotrebu unutar određenih naponskih granica („Službeni glasnik BiH“, broj 98/09).

Broj: 05-50-1-1903/14
Sarajevo, 31.7.2014. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO:	01-08-2014		
Organizaciona jedinica	Klasifikacioni oznaka	Redni broj	Broj prijema
01-50-1-15-08/14			

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH

- Zastupnički dom -

SARAJEVO

PREDMET: Odgovor na zastupnička pitanja – dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 106. sjednici održanoj 30.7.2014. godine, utvrdilo je Odgovor na zastupnička pitanja koja je postavila Nermina Zaimović Uzunović, zastupnica u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

U privitku prosljeđujemo Odgovor radi njegovog dostavljanja zastupnici.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA**

Broj: 05-07-1-1903/14
Sarajevo, 30.7.2014. godine

Gospođa Nermina Zaimović Uzunović, poslanica u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 68. sjednici Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, održanoj 12. juna 2014. godine, postavila je sljedeća pitanja:

1. *Koliko je studenata diplomiralo, magistriralo i doktoriralo na privatnim a koliko na javnim univerzitetima u BiH od 2010. do 2013. godine?*
2. *Šta je u smislu koordinirajuće uloge MCP uradilo sa nadležnim ministarstvima obrazovanja u periodu 2010.-2013. godine?*
3. *Koliko univerziteta/visokoškolskih ustanova javnih, a koliko privatnih je apliciralo na projekte za razvoj visokog obrazovanja a koliko na projekte koji se odnose na nauku?*

Na postavljena poslanička pitanja, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 106. sjednici održanoj 30. 7. 2014. godine, utvrdilo sljedeći

ODGOVOR

1. Prema članu 3. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ br. 59/07 i 59/09) ciljevi visokog obrazovanja su: ustanovljavati, razvijati, štiti i prenositi znanje i sposobnosti kroz nastavu i naučnoistraživački rad i time doprinosti razvoju sposobnosti pojedinaca i društva, i pružiti mogućnost građanima da, u skladu s propisima, uživaju korist visokog obrazovanja cijeli život.

U nastavku se navodi broj studenata koji su diplomirali, magistrirali i doktorirali na privatnim i javnim ustanovama u Bosni i Hercegovini od 2010. do 2013. godine:

- a) U 2010. godini¹ na 15 visokih/viših škola, 22 univerziteta, koja uključuju 158 fakulteta i 10 akademija, te 4 vjerska fakulteta diplomiralo je ukupno 18.177 studenata od čega je 11.229 žena. Također, od ukupnog broja diplomiranih njih 9.359, od čega 5.826 žena, diplomiralo je po starom programu, a 8.818, od čega 5.403 žene, prema bolonjskom programu. Ukoliko se u obzir uzme vrsta ustanove u 2010. godini, na visokim/višim školama diplomiralo je 1.599, na fakultetima 16.184, akademijama 283 i vjerskim fakultetima 111 studenata. Zvanja magistra nauka i specijalista, uključujući stari i bolonjski program, u 2010. godini steklo je 1.298 lica, od čega 677 žena, i doktora nauka 205 lica, od čega 89 žena.
- b) U 2011. godini² na 19 visokih/viših škola, 25 univerziteta, koja uključuju 189 fakulteta i 10 akademija, te 4 vjerska fakulteta diplomiralo je ukupno 17.955 studenata od čega je 10.911 žena. Također, od ukupnog broja diplomiranih njih

¹ Agencija za statistiku BiH, Saopštenje, godina VI, broj 2 od 25.10. 2011. godine .

² Agencija za statistiku BiH, Saopštenje, godina VII, broj 2 od 31.10. 2012. godine.

7.445, od čega 4.585 žena, diplomiralo je po starom programu, a 10.510, od čega 6.326 žena, prema bolonjskom programu. Ukoliko se u obzir uzme vrsta ustanove u 2011. godini, na visokim/višim školama diplomiralo je 1.897, na fakultetima 15.670, akademijama 256 i vjerskim fakultetima 132 studenata.

Zvanja magistra nauka i specijalista, uključujući stari i bolonjski program, u 2011. godini steklo je 2.100 lica, od čega 1.243 žene, i doktora nauka 189 lica, od čega 75 žena.

- c) U 2012. godini³ diplomiralo je ukupno 18.365 studenata od čega je 11.097 žena. Također, od ukupnog broja diplomiranih njih 5.563, od čega 3.493 žene, diplomiralo je po starom programu, a 12.802, od čega 7.604 žene, prema bolonjskom programu. Ukoliko se u obzir uzme vrsta ustanove u 2012. godini, na visokim/višim školama diplomiralo je 1.605, na univerzitetima 16.649 i vjerskim fakultetima 111 studenata.
- Zvanja magistra nauka i specijalista, uključujući stari i bolonjski program, u 2012. godini steklo je 2.630 lica, od čega 1.542 žene, i doktora nauka 210 lica, od čega 88 žena.
- d) U 2013. godini⁴ diplomiralo je ukupno 18.433 studenata od čega je 11.061 žena. Također, od ukupnog broja diplomiranih njih 3.890, od čega 2.366 žena, diplomiralo je po starom programu, a 14.543, od čega 8.695 žena, prema bolonjskom programu.
- Zvanja magistra nauka i specijalista, uključujući stari i bolonjski program, u 2013. godini steklo je 3.332 lica, od čega 1.971 žena i doktora nauka 257 lica, od čega 107 žena.

2. Prema članu 15. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo civilnih poslova) u oblasti obrazovanja nadležno je za utvrđivanje osnovnih principa koordinacije aktivnosti, usklađivanje planova entitetskih tijela vlasti i definisanje strategije na međunarodnom planu.

U skladu s ustavnim uređenjem Bosne i Hercegovine, obrazovanje je regulisano na nivou entiteta Republika Srpska, deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Svaka od dvanaest navedenih administrativnih cjelina ima svoje ministarstvo obrazovanja, zakone za oblast obrazovanja, budžete za obrazovanje, utvrđuje obrazovnu politiku i ima sva druga prava i obaveze koje proizilaze iz mandata nadležne obrazovne vlasti, odgovorne za organizaciju i funkcionisanje obrazovanja na svom području odgovornosti. Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke na nivou entiteta Federacija Bosne i Hercegovine ima koordinacijsku ulogu nad kantonalnim ministarstvima obrazovanja.

U skladu sa naprijed nevedenom koordinirajućom ulogom, Ministarstvo civilnih poslova, u periodu od 2010.-2013. godine u saradnji s nadležnim obrazovnim vlastima, agencijama i drugim institucijama i tijelima iz oblasti obrazovanja i drugih sektora poduzimalo je aktivnosti koje je su bile usmjerene ka stvaranju uslova za integraciju Bosne i Hercegovine u evropski obrazovni prostor, odnosno na realizaciju obaveza koje u tom pogledu ima Bosna i Hercegovina:

³ Agencija za statistiku BiH, Saopštenje, godina VII, broj 2 od 6.12. 2013. godine.

⁴ Agencija za statistiku BiH, Saopštenje, godina IX, broj 1 od 30.5. 2014. godine.

I Zakonski, podzakonski akti i strategije

Ministarstvo civilnih poslova je u skladu sa svojim nadležnostima bilo inicijator usvajanja pet okvirnih zakona iz oblasti obrazovanja na državnom nivou. To su: Okvirni zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 88/07); Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 18/03); Okvirni zakon o srednjem stručnom obrazovanju i obuci u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, 63/08); Zakon o Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje („Službeni glasnik BiH“, broj 88/07); i Okvirni zakon o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 59/07 i 59/09). Treba istaći da niži nivoi vlasti imaju obavezu usaglasiti svoje zakone sa okvirnim zakonima. Svaki zakonski tekst je prije slanja u proceduru usvajanja morao dobiti saglasnosti svih 13 ministarstava obrazovanja (deset kantonalnih, dva entitetska i nadležnog odjela iz Brčko distrikta Bosne i Hercegovine).

Ministarstvo civilnih poslova ima obavezu periodično informisati Vijeće ministara Bosne i Hercegovine o izvršenju okvirnih zakona o obrazovanju. Informacije o izvršenju okvirnih zakona Ministarstvo civilnih poslova sačinjava u saradnji sa nadležnim obrazovnim vlastima i agencijama iz oblasti obrazovanja (Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje; Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta i Centar za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja). U referentnom periodu sačinjeno je dvanaest informacija o izvršenju okvirnih zakona i to za svaku godinu u periodu 2010-2013 o predškolskom, srednjem stručnom obrazovanju i obuci i visokom obrazovanju, te 2012. godine o izvršenju Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

U periodu od 2008.-2010. godine, ovo Ministarstvo je zajedno sa akademskom zajednicom Bosne i Hercegovine, poduzimalo intenzivne radnje na izradi Pravilnika o korištenju akademskih titula, te sticanju naučnih i stručnih zvanja. Imajući u vidu suprotstavljene stavove javnih univerziteta, Ministarstvo civilnih poslova je napravilo verziju dokumenta koja je trebala pomiriti pomenute stavove, međutim dokument nije prihvaćen od strane Vijeća ministara Bosni i Hercegovine (na 121. sjednici, održanoj 25. 5. 2010. godine). Tokom referentnog perioda nastavljene su aktivnosti na izradi nacrtu dokumenta kako s akademskom zajednicom tako i ministarstvima obrazovanja. Pored niza prijedloga, nije postignuta saglasnost svih 13 ministarstava obrazovanja i akademske zajednice, te je na osnovu prijedloga imenovanja Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke, Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske, Odjela za obrazovanje Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine, koji su prihvaćeni od strane Konferencije ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini na prvoj sjednici, održanoj 27. 3. 2012. godine, Ministar civilnih poslova Bosne i Hercegovine 24. 4. 2012. godine donio Odluku o formiranju i imenovanju Radne grupe za izradu Prijedloga pravilnika o korištenju akademskih titula, te sticanju naučnih i stručnih zvanja. Navedenom Odlukom formirana je Radna grupa kao privremeno radno tijelo sa zadatkom da izradi prijedlog predmetnog pravilnika i isti dostavi Ministarstvu civilnih poslova. U roku od 60 dana od dana donošenja Odluke, Radna grupa je utvrdila tekst Prijedloga pravilnika. S obzirom na to da su pojedini univerziteti imali primjedbe i sugestije na ovaj prijedlog Pravilnika

koje su dostavili naknadno, te da je Pravilnik isključivo akademsko pitanje, nastojalo se kroz veći broj sastanaka, te obimnu korespondenciju utvrditi prijedlog Pravilnika sa kojim bi bila saglasna kako nadležna ministarstva, tako i akademska zajednica. U septembru 2013. godine Rektorska konferencija Bosne i Hercegovine je Ministarstvu civilnih poslova dostavila usaglašeni tekst prijedloga Pravilnika sa prijedlogom da Ministarstvo isti uputi u dalju proceduru usvajanja. Iako je Pravilnik prvenstveno akademsko pitanje, uvažavajući specifičnost sistema obrazovanja u Bosni i Hercegovini, ovaj prijedlog Pravilnika upućen je na mišljenje nadležnim obrazovnim vlastima. Obrazovne vlasti nisu dale saglasnost na ovaj prijedlog, stoga će Ministarstvo civilnih poslova i dalje poduzimati dodatne aktivnosti na usaglašavanju konačne verzije prijedloga Pravilnika.

Kao što je slučaj sa zakonskim, i u izradi svih strateških dokumenata iz oblasti obrazovanja aktivno su sudjelovali predstavnici nadležnih obrazovnih vlasti, a pored toga, prije slanja u proceduru usvajanja svaki dokument morao je dobiti saglasnost svih 13 ministarstava obrazovanja.

U referentnom periodu usvojeni su sljedeći dokumenti i strategije:

U smislu približavanja normativima Evropske unije u oblasti priznavanja profesionalnih kvalifikacija izrađene su **Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini** („Službeni glasnik BiH“, broj 31/11), koje predstavljaju početni dokument budućeg procesa izgradnje i uspostavljanja kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini, a na osnovu Evropskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje. Ovaj dokument pripremila je i jednoglasno usvojila Radna grupa, sastavljena od predstavnika Ministarstva civilnih poslova, entitetskih i svih kantonalnih ministarstava obrazovanja, te nadležnog odjela Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao i predstavnika svih agencija za obrazovanje na nivou Bosne i Hercegovine. Navedena radna grupa je formirana na osnovu zaključka 11. sjednice Konferencije ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini, održane 30. 3. 2010. godine. U skladu sa članom 3. st. (1) i (2) Odluke o usvajanju Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je usvojilo Odluku o imenovanju Komisije za izradu kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini, na 34. sjednici, održanoj 11. 1. 2013. godine („Službeni glasnik BiH“ br. 9/13 i 84/13). Komisija, koju su činili predstavnici ministarstava obrazovanja (državni, entitetski, kantonalni i nivo Brčko distrikta Bosne i Hercegovine), Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine, agencija za obrazovanje formiranih na državnom nivou, agencija za statistiku (državni i entitetski nivo), ministarstava za rad i zapošljavanje (državni i entitetski nivo), predstavnika poslodavaca i Konfederacije sindikata Bosne i Hercegovine, je u 2013. godini izradila nacrt **Akcijskog plana za izradu i provedbu Kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini za period 2014-2020** koji, nakon pribavljenih saglasnosti obrazovnih vlasti u Bosni i Hercegovini treba biti upućen Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na razmatranje i usvajanje.

Strategija učenja o preduzetništvu u obrazovnim sistemima u Bosni i Hercegovini u periodu 2012-2015., sa akcionim planom implementacije („Službeni glasnik BiH“, broj 31/12) – usvojena je od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine na 3. sjednici održanoj 7. 3. 2012. godine. Dokument predstavlja okvir trogodišnjeg djelovanja za sve institucije i organizacije koje su, u skladu sa svojim nadležnostima, navedene kao glavni akteri uvođenja učenja o preduzetništvu u sve nivoe obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

Principi i standardi u oblasti obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini⁵ izrađeni su u okviru projekta „Promocija konkurentnosti BiH kroz veću zapošljivost i kvalitet ljudskih resursa“ (IPA 2009) u periodu 2011.-2013. godine. U okviru pomenutog projekta sačinjena je i **Strateška platforma razvoja obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja u Bosni i Hercegovini za period 2014-2020**⁶. Navedeni dokumenti predstavljaju pravni osnov za djelovanje obrazovnih i drugih – (odgovornih organa, institucija, organizacija i pojedinaca na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini), da iniciraju, provode i koordiniraju svoje aktivnosti u području obrazovanja odraslih u skladu sa utvrđenim nadležnostima.

Imajući u vidu da je period implementacije **Strateških pravaca razvoja predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini** usvojenih 2005. godine, istekao 2010.-te godine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 43. sjednici održanoj 26. 3. 2013. godine razmatralo i usvojilo Informaciju o implementaciji Strateških pravaca razvoja predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini, s predloženim zaključcima („Službeni glasnik BiH“, broj 32/13), sačinjenoj u koordinaciji sa nadležnim ministarstvima obrazovanja. Jednim od zaključaka zaduženo je Ministarstvo civilnih poslova da u saradnji sa ministarstvima obrazovanja u Bosni i Hercegovini, pokrene aktivnosti na izradi novog dokumenta strateškog tipa o daljem razvoju predškolskog odgoja i obrazovanja. U avgustu 2013. godine započete su aktivnosti na prikupljanju imenovanja članova za Radnu grupu za izradu novog dokumenta strateškog tipa o daljem razvoju predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

II Koordinacijska tijela u oblasti obrazovanja

Koordinacija obrazovnog sektora u Bosni i Hercegovini ostvaruje se i kroz djelovanje određenih tijela.

Memorandumom o razumijevanju za uspostavljanje Konferencije ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 19/08) 2008. godine uspostavljena je Konferencija ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Konferencija), kao stalno i najviše savjetodavno tijelo uspostavljenim strukturama za koordinaciju obrazovnog sektora u Bosni i Hercegovini. Konferenciju čine svi rukovodioci organa uprave na nivou Bosne i Hercegovine, entiteta, kantona i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine koji, u skladu sa postojećim ustavnim i zakonskim rješenjem, imaju u nadležnosti oblast obrazovanja.

Na osnovu Sporazuma o uspostavljanju Vijeća za opće obrazovanje u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 22/09) zaključenog između ministra civilnih poslova, ministara obrazovanja entiteta i kantona i šefa Odjela za obrazovanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a na osnovu prethodno dobijene saglasnosti vlada na svim nivoima vlasti, 2010. godine uspostavljeno je Vijeće za opće obrazovanje u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Vijeće) kao stručno i nezavisno savjetodavno tijelo za donosiocje odluka u vezi s politikama djelovanja u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg općeg obrazovanja. Vijeće čine predstavnici: odgajatelja i nastavnika osnovnih i srednjih općih škola, stručnih savjetnika iz

⁵ Usvojeni od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine na 89. sjednici održanoj 4. 4. 2014. godine i objavljeni u „Službenom glasniku BiH“ br. 39/14.

⁶ Upućena Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na razmatranje i usvajanje.

pedagoških zavoda, Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, nastavnika s nastavničkih fakulteta, udruženja/vijeća roditelja i sindikata. Stručnu, administrativno-tehničku i drugu podršku radu Konferencije i Vijeća pruža Ministarstvo civilnih poslova.

2010. godine počeo je s radom Koordinacijski forum Ministarstva civilnih poslova i međunarodnih partnerskih organizacija uključenih u reformu obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

III Međunarodni ugovori

Koordinacija aktivnosti nadležnih tijela entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za oblast obrazovanja, po pitanju međunarodnih ugovora, vrši se u skladu sa članom 4. stav (5) Zakona o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora („Službeni glasnik BiH“, br. 29/00 i 32/13).

U periodu od 2010.-2013. godine zaključeni su sljedeći međunarodni ugovori:

- Sporazum između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Srbije u oblasti obrazovanja, kulture i sporta;
- Sporazum o Centralnoevropskom programu razmjene za univerzitetske studije – CEEPUS III;
- Memorandum o razumijevanju o ulozi i organizaciji Inicijative za reformu obrazovanja u Jugoistočnoj Evropi –ERI SEE;
- Program saradnje u oblasti kulture, nauke i obrazovanja između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Ruske Federacije od 2010. do 2012. godine;
- Sporazum između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Makedonije u oblasti obrazovanja i nauke;
- Sporazum između Ministarstva obrazovanja Republike Azerbejdžan i Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine o saradnji u oblasti obrazovanja;
- Memorandum o razumijevanju između Vijeća ministara BiH i Ujedinjenih Arapskih Emirata u oblasti visokog obrazovanja i naučnog istraživanja;
- Sporazum između Vlade Republike Srbije i ostalih članica Inicijative za reformu obrazovanja u Jugoistočnoj Evropi o sjedištu Sekretarijata Inicijative za reformu obrazovanja u Jugoistočnoj Evropi;
- Protokol između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Slovenije o saradnji u oblasti obrazovanja;
- Memorandum o razumijevanju i saradnji između Vijeća ministara BiH, Ministarstva civilnih poslova BiH i Njemačkog društva za međunarodnu saradnju;
- Program obrazovne i kulturne saradnje između Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine i Ministarstva ljudskih resursa Mađarske 2014-2016 (zaključen u 2014. godini dok je koordinacija aktivnosti počela u 2013. godini)

U referentnom periodu u proceduri su bili:

- Memorandum o razumijevanju o obrazovnoj i naučnoj saradnji između Vijeća ministara BiH i Vlade Kraljevine Saudijske Arabije;
- Memorandum o razumijevanju za saradnju u oblasti obrazovanja, visokog obrazovanja i naučnog istraživanja između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Države Katar;

- Nacrt Protokola o saradnji u oblasti obrazovanja između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske;
- Nacrt Sporazuma o saradnji u oblasti obrazovanja između Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine i Ministarstva obrazovanja Narodne Republike Kine za period 2013-2016;
- Sporazum o saradnji u oblasti nauke, kulture, obrazovanja i sporta između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade NR Alžir;
- Sporazum o kulturnoj, obrazovnoj, naučnoj i tehnološkoj saradnji između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Češke Republike;
- Sporazum između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Poljske o saradnji u oblasti kulture, obrazovanja i nauke.

IV Projekti u oblasti obrazovanja

Ministarstvo civilnih poslova je učestvovalo u nizu projekata koji su imali cilj reformisanje obrazovanja u Bosni i Hercegovini i harmoniziranje sa evropskim standardima u obrazovanju. Pomoćnik ministra za obrazovanje Ministarstva civilnih poslova je SPO (Senior Project Officer) za IPA projekte iz oblasti obrazovanja. Bitno je naglasiti da su nadležne institucije na nižim nivoima vlasti takođe uključene u sve faze projektnog ciklusa (od pripreme projektnih prijedloga do njegove implementacije) putem rada u radnim grupama, te putem članstva u upravnim odborima projekata. U periodu od 2010.-2013. godine uspješno su realizovani sljedeći projekti:

„Osiguranje kvaliteta u obrazovanju u Bosni i Hercegovini“ (CARDS) - Konferencija ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini je na 11. sjednici održanoj 30. 3. 2010. godine usvojila dokumente i preporuke projekta u dvije oblasti: Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa i Uvođenje promjena u organizaciji i funkciji pedagoških zavoda u Bosni i Hercegovini. Uspješno je izvršena diseminacija drugih rezultata projekta, od kojih posebno ističemo pomoć u osposobljavanju Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje za preuzimanje svoje uloge.

„Jačanje visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini III“ - koji je realizovan u periodu od 2009.-2011. godine, i za ishod je imao niz dokumenata na temu spoljne evaluacije univerziteta, legislative potrebne za osiguranje kvalitete i mreže eksperata u tom području, te je proizveo i tri predmetna kvalifikacijska okvira, na osnovu generičkog, usvojenog od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Konferencija ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini je na sjednici održanoj 27. 3. 2012. godine usvojila sljedeće dokumente: Konsolidovane preporuke u vezi sa zakonodavnim okvirom za osiguranje kvaliteta i okvir kvalifikacija u visokom obrazovanju; Prijedlog za Bolonjski komitet Bosne i Hercegovine; Zaključke sa završne konferencije pilot aktivnosti; Uzorke za kvalifikacije i module;

„Preduzetničko učenje u obrazovnim sistemima u Bosni i Hercegovini“ (IPA 2007) - Implementacija projekta je počela u januaru 2010. godine. Jedan od rezultata projekata je i Strategija učenja o preduzetništvu u obrazovnim sistemima u Bosni i Hercegovini u periodu 2012-2015., sa akcionim planom implementacije. Ostali rezultati projekta su usvajanje koncepta uvođenja preduzetničkog učenja, te usaglašavanje modela socijalnog partnerstva za uvođenje preduzetničkog učenja. Projekat je trajao 12 mjeseci.

„Podrška reformi visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini“ (IPA 2007) - projekat realizovan u periodu od 2009.-2011. godine. Rezultat projekta je analiza stanja i dalje preporuke za razvoj integrisanog univerziteta, a Konferencija ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini na sjednici održanoj 27. 3. 2012. godine usvojila je „Smjernice za priznavanje inostranih visokoškolskih kvalifikacija“ kao rezultat ovog projekta, uz preporuku da sve obrazovne vlasti u svojoj nadležnosti donesu potrebne zakone koji bi omogućili dosljednu implementaciju Smjernica, odnosno jednaka rješenja za pitanja koji se tiču priznavanja visokoškolskih kvalifikacija na cijelom području Bosne i Hercegovine.

„Izgradnja visokokvalitetnog srednjeg stručnog obrazovanja (VET IV) u Bosni i Hercegovini“ (IPA 2008) – dvogodišnji projekt EU VET IV započeo je u januaru 2011. godine, a završen je u martu 2013. godine. U okviru projektnih aktivnosti izrađeni su standardi za 10 zanimanja u okviru porodice poljoprivreda i prerada hrane; standardi obuke i modificirani nastavni planovi i programi za ista zanimanja; urađen nacrt prijedloga nove školske i pedagoške dokumentacije, te Akcioni plan i mapa puta reforme srednjeg stručnog obrazovanja. Također projekt je pružio podršku Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, Odjelu za stručno obrazovanje (VET) i radu Komisije za izradu kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini.

„Reforma finansiranja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini“ (IPA 2008) - Cilj projekta je bio podrška reformi finansiranja visokog obrazovanja u smislu izrade modela finansiranja, uključujući dodatne načine finansiranja kao i razvoj modela finansiranja po studentu, te izrada prijedloga standarda za razvoj srednjoročnog sistema finansiranja visokog obrazovanja. Projekat se implementirao u periodu od 2011.-2013. godine, i rezultirao je izradom sljedećih dokumenata: Reforma finansiranja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini: Kontekst i preporuke; Vodič za korištenje kompjuterskog programa za obračun troškova univerziteta u Bosni i Hercegovini i Priručnik za kompjuterski program za planiranje i budžetiranje visokog obrazovanja.

„Promocija konkurentnosti Bosne i Hercegovine kroz veću zapošljivost i kvalitet ljudskih resursa“ (IPA 2009) - Cilj projekta je bio unapređenje institucionalnog, strateškog okvira uz donošenje standarda u području obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja, te unapređenje obrazovne statistike. U okviru ovog projekta su sačinjeni sljedeći dokumenti: „Principi i standardi u oblasti obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini“, „Strateška platforma razvoja obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja u Bosni i Hercegovini za period 2014-2020“, „Izveštaj o trenutnoj situaciji u statistici obrazovanja u Bosni i Hercegovini, načinima izvještavanja, identifikovanim nedostacima i mogućim korektivnim radnjama“, „Prijedlog izmjena i dopuna u metodologiji nefinansijske statistike obrazovanja u Bosni i Hercegovini u skladu s UOE metodologijom i ostalim EUROSTAT standardima“. Također urađen je Priručnik nove metodologije obrazovne statistike u Bosni i Hercegovini i upitnici za prikupljanje podataka po novoj UOE metodologiji sa uputstvom za upotrebu. Projekat je realizovan se u periodu od 2011.-2013. godine.

Projekti čija se realizacija odvijala u periodu 2010-2013. godine i/ili se nastavlja i u narednom periodu su:

„Strateški razvoj visokog obrazovanja i standarda kvalifikacija“ (IPA 2011) - Projekat je počeo sa realizacijom početkom 2013. godine, i za potrebe projekta izvršeni su svi neophodni poslovi koordinacije s posebnim fokusom na formiranje Upravnog odbora i radnih grupa Projekta.

Cilj projekta je unapređenje reforme sistema visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini kako bi podržao razvoj privrede i društva u skladu sa ciljevima Evropskog prostora visokog obrazovanja (EHEA); povećati mobilnost i zapošljivost radne snage unutar Bosne i Hercegovine i sa drugim zemljama (u oba smijera) kroz dalji razvoj sistema kvalifikacija usklađenog sa evropskim zahtjevima i u skladu sa potrebama tržišta rada i društva; Projekat zajedno implementiraju Evropska komisija i Vijeće Evrope. Period implementacije je 2013-2015. godina.

„Podrška reformi visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini IV“ (IPA 2011) - Implementacija projekata je počela krajem 2012. godine, a za njegovu realizaciju su planirana 24 mjeseca. Ciljevi projekta su: definisanje prioriteta u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini; izrada standarda zanimanja za odabrane kvalifikacije na pilot bazi u pet predmetnih područja; pripremljen vodič za priznavanje kvalifikacija i perioda studiranja u visokom obrazovanju u skladu sa standardima zanimanja.

„Izgradnja institucija i kapaciteta za provedbu Direktive EU o regulisanim profesijama“ - twining projekt (IPA 2011) – Projekt ima za cilj poboljšanje razvoja ljudskih resursa i institucionalnih kapaciteta za provedbu Direktive 2005/36 EZ u okviru regulisanih profesija (medicinske profesije, veterina i arhitektura). U izvještajnom periodu su završene aktivnosti neophodne za otpočinjanje projekta⁷. Trajanje projekta je 18 mjeseci.

„Preduzetničko učenje u obrazovnim sistemima u Bosni i Hercegovini - faza II“ (IPA 2011) - Projekt ima za cilj razvoj ljudskih resursa i institucionalnih kapaciteta u preduzetničkom učenju sa fokusom na sprovođenje strateških prioriteta iz akcionog plana Strategije učenja o preduzetništvu u obrazovnim sistemima u Bosni i Hercegovini; integrisanje preduzetničkog učenja u obrazovne sisteme u Bosni i Hercegovini na nivou ISCED 2, osnovnog obrazovanja i VET-a, te certificiranje informalnog i neformalnog učenja, kao i Analizu potreba za obukama (TNA) u području malih i srednjih preduzeća. Predviđeno trajanje projekta je 24 mjeseca.⁸

„Razvoj kvalifikacijskog okvira za opće obrazovanje“ (IPA 2012) - Projekat ima za cilj: dalji razvoj kvalifikacijskog okvira u oblasti općeg obrazovanja; razvoj koncepta eksterne mature, kao i pripremu dokumenata potrebnih za reformu inicijalnog profesionalnog obrazovanja za nastavnike predškolskog i osnovnog obrazovanja.⁹

„Razvoj kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje“ (VET i obrazovanje odraslih)“ (IPA 2012) - Projekat, između ostalog, ima za cilj dalji razvoj i provođenje kvalifikacijskog okvira i osiguranje kvaliteta u oblasti stručnog i obrazovanja odraslih,

⁷ Realizacija projekta je zvanično počela u maju 2014. godine.

⁸ U januaru 2014. godine je otpočela realizacija projektnih aktivnosti.

⁹ U 2014. godini započeta procedura izbora konsultantske kuće koja će realizovati projekat.

te izradu modela za priznavanje neformalnog i informalnog učenja. Trajanje projekta je 24 mjeseca. U izvještajnom periodu izrađen je projektni zadatak (ToR).

„Socijalna inkluzija“ (IPA 2013) - Projekat ima za cilj poboljšanje socijalne inkluzije u Bosni i Hercegovini kroz implementaciju standarda inkluzivnosti, a predviđeno vrijeme trajanja projekta je 24 mjeseca. U izvještajnom periodu se radilo na pisanju Projektnog zadatka (ToR).¹⁰

„Povećajmo mogućnost djeci u Bosni i Hercegovini za rano učenje“ - Projekat ima za cilj povećanje pristupa programima organizovanog učenja u ranom djetinstvu prije polaska u osnovnu školu, i poboljšanje fizičkog, socio-emocionalnog i kognitivnog razvoja djece u dobi od 4 i 6 godina, u odabranim opštinama Bosne i Hercegovine, uz posebnu pažnju na ugroženu djecu kao što su romska djeca i djeca sa poteškoćama u razvoju i invaliditetom. Projekat se finansira iz sredstava fondacije Dubai Cares, a za implementaciju projekta je zadužen UNICEF u Bosni i Hercegovini u saradnji sa relevantnim institucijama obrazovanja u Bosni i Hercegovini. Projekat se implementira u periodu od 2013.-2014. godine.

„Jačanje sestrinstva u Bosni i Hercegovini“ - Cilj projekta je da pruži održivi doprinos boljim zdravstvenim ishodima u Bosni i Hercegovini kroz unaprjeđenje kvaliteta i efikasnosti sestrinskih usluga, posebno na nivou primarne zdravstvene zaštite, te poboljša pristup uslugama ugroženim kategorijama stanovništva. Tri su komponente projekta i to: priznanje sestara i kvaliteta sestrinskih usluga; sestrinstvo u zajednici i unaprjeđenje pristupa ugroženim kategorijama stanovništva i formalno obrazovanje medicinskih sestara/tehničara. Projekat upotpunosti finansira Švajcarska agencija za razvoj i saradnju. Sektor za obrazovanje u Projektu učestvuje putem imenovanog člana Upravnog odbora.

„FRAME projekat“ - Ovim projektom je predviđeno da se sačini strateški dokument „Vizija za vještine 2020“ gdje bi bili navedeni prioriteti za razvoj ljudskih vještina do 2020. godine, a koji bi bili usklađeni sa strateškim dokumentima Evropa 2020 i Jugoistočna Evropa 2020. U izvještajnom periodu su obavljene konsultacije sa Evropskom trening fondacijom, Delegacijom Evropske unije radi određivanja institucije koja će biti koordinator aktivnosti FRAME projekta u Bosni i Hercegovini.¹¹

„Regionalna podrška inkluzivnom obrazovanju“ - Zajednički projekat Evropske unije i Vijeća Evrope. Projekat je započeo u januaru 2013. godine sa periodom implementacije 35 mjeseci. Cilj projekta je unapređenje socijalne inkluzije i socijalne kohezije u regiji promocijom inkluzivnog obrazovanja i obuke. Projekat se implementira u 7 država (Albanija, BiH, Hrvatska, Kosovo, Crna Gora, Makedonija,

¹⁰ Sredstva za implementaciju ovog projekta su preusmjerena na sanaciju šteta uzrokovanih poplavama u Bosni i Hercegovini.

¹¹ Na prijedlog Ministarstva civilnih poslova, Vijeće ministara BiH je na 89. sjednici održanoj 04.04.2014. godine usvojilo Odluku o osnovanju Interresorne radne grupe za izradu prijedloga strateškog dokumenta Vizija za vještine 2020. Pri odabiru institucija vodilo se računa da budu zastupljene institucije koje se bave pitanjima rada, zapošljavanja, obrazovanja, statistike, a uzimajući u obzir područja koja se moraju pokriti dokumentom i njihove nadležnosti.

Srbija). Partneri projekta su: ministarstva obrazovanja i lokalni autoriteti, nastavnici, osoblje škola, mediji, roditelji, Evropska trening fondacija (ETF).

Njemačko društvo za međunarodnu saradnju (GIZ) -Permanentna saradnja sa predstavnicima GIZ-a u okviru dugogodišnje podrške razvoju srednjeg stručnog obrazovanja. Iniciran je novi projekat o obrazovanju odraslih, kao i projekat u vezi priznavanja neformalno stečenih kompetencija u okviru cjeloživotnog učenja. U 2013. godini zaključen je Memorandum o saradnji i razumijevanju između GIZ-a i Ministarstva civilnih poslova.

V Međunarodne obaveze Bosne i Hercegovine – članstvo u međunarodnim tijelima

Na osnovu zakonom utvrđene nadležnosti, a u smislu definisanja strategije na međunarodnom planu, Ministarstvo civilnih poslova koordinira aktivnosti na izvršavanju međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine koje proizilaze iz članstva države u određenim tijelima, te učešću u određenim programima.

Centralno evropski program razmjene za univerzitetske studije (CEEPUS) - ima za cilj razvoj akademske saradnje Centralne i Jugoistočne Evrope kroz kreiranje univerzitetskih mreža, te doprinos izgradnji oblasti evropskog visokog obrazovanja i upotreba regionalne akademske mobilnosti kao strateškog programa za implementaciju Bolonjskih ciljeva. Pravna osnova CEEPUS-a zasniva se na međunarodnom Sporazumu koji su potpisale zemlje članice, te je s tim u vezi, Ministar civilnih poslova potpisao Sporazum CEEPUS III na 16. CEEPUS sastanku Zajedničkog vijeća ministara koji je održan u Budvi, 25. marta 2010 godine. Prije potpisivanja provedena je zakonaska procedura usaglašavanja teksta Sporazuma s nadležnim obrazovnim vlastima u Bosni i Hercegovini, a u cilju realizacije Sporazuma potpisan je i „Ugovor o realizaciji CEEPUS programa u Bosni i Hercegovini“ između Ministarstva civilnih poslova, entitetskih ministarstava obrazovanja i rektora javnih univerziteta u Bosni i Hercegovini. CEEPUS III Sporazum stupio je na snagu 2011. godine, trajat će do 2017. godine i zasnovan je na povezivanju naučno-istraživačkih oblasti, te povećanju broja naučno-istraživačkih projekata na univerzitetima. Pored Bosne i Hercegovine, u programu učestvuju i Albanija, Austrija, Bugarska, Hrvatska, Češka, Mađarska, Makedonija, Crna Gora, Poljska, Rumunija, Srbija, Slovačka, Slovenija, Kosovo (UNSCR 1244) i Moldavija.

U cilju jačanja aspekta mobilnosti u 2013. godini povećan je i broj stipendija sa 100 na 152 mjesečne stipendije na godišnjem nivou.

Program EU u oblasti obrazovanja “Erasmus+” – obuhvata sve evropske i međunarodne programe, mreže, platforme i inicijative Evropske unije u oblasti obrazovanja, obuke, mladih i sporta. U periodu od septembra do novembra 2013. godine, na osnovu poziva Evropske komisije da Bosna i Hercegovina u 2014. godini djelimično učestvuje u programu Evropske unije Erasmus+, Ministarstvo civilnih poslova je u skladu sa svojom koordinirajućom ulogom u oblasti obrazovanja provelo neophodnu zakonsku proceduru konsultacija sa nadležnim obrazovnim vlastima, u cilju dobijanja pozitivnih mišljenja za djelimično učešće države u navedenom programu u 2014. godini. Nakon službeno iskazanog interesa za djelimično učešće u Programu, Bosna i Hercegovina kao država partner može učestvovati u određenim

aktivnostima programa kojima na centraliziran način upravlja Izvršna agencija Evropske komisije (EACEA) (mobilnost u svrhu učenja, projekti saradnje, izgradnja kapaciteta, podrška reformi politika, aktivnosti za mlade i Jean Monnet inicijativa). Djelimično učešće podrazumijeva potpisivanje sporazuma između Bosne i Hercegovine i Evropske unije o sudjelovanju i plaćanju ulazne karte. U ovoj fazi, Bosni i Hercegovini je omogućeno, i učešće u evropskim obrazovnim mrežama: Eurydice, Euroguidance, Europass i EQF (Evropski kvalifikacijski okvir), učešće u IT platformama (eTwinning platforme-portal namijenjen međunarodnoj saradnji, te usavršavanju nastavnog i nenastavnog osoblja od predškolskog do srednjoškolskog obrazovanja) i EPALE platformi (Evropska platforma za obrazovanje odraslih). Program "Erasmus+" je predstavljen nadležnim obrazovnim vlastima u Bosni i Hercegovini na Konferenciji ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini, održanoj 24. 09. 2013. godine. Sve relevantne informacije u vezi sa Programom kontinuirano se diseminiraju nadležnim obrazovnim vlastima u Bosni i Hercegovini i drugim ključnim institucijama.

Regionalni centar za preduzetničke kompetencije Jugoistočne Evrope (SEECEL) - je sa svojim aktivnostima u svih 8 zemalja regije prepoznat kao referentna institucija kako za dalji razvoj regionalne saradnje, tako i za sistemski pristup razvoju cjeloživotnog učenja za preduzetništvo u skladu s EU politikama i prioritetnim područjima razvoja.

Bosna i Hercegovina od 2010. godine učestvuje u aktivnostima SEECEL-a u dijelu koji se odnosi na obrazovanje.

SEECEL sa sjedištem u Zagrebu (Republika Hrvatska), se finansira sredstvima iz Višekorisničke IPA-e i iz budžeta Vlade Hrvatske. Uspostavljen je i Upravni odbor u kojem sudjeluju predstavnici svih zemalja koje su korisnice projekta (po dva predstavnika, predstavnik ekonomskog sektora i obrazovanja).

Bosna i Hercegovina uz ostale zemlje korisnice je potpisala „Povelju o preduzetničkom učenju: ključ za rast i zapošljavanje“ u oktobru 2012. godine u Zagrebu u kojoj je naglašena dalja regionalna saradnja, podizanje svijesti o važnosti preduzetničkog učenja na svim nivoima obrazovanja i jačanje konkuretnosti kroz jačanje malih i srednjih preduzeća.

Prva faza projekta realizovana je u periodu od 2010.-2013. godine, a druga faza je započela 2013. godine i trajat će do 2015. godine. U toku prve faze projekta iz Bosne i Hercegovine učestvovala su četiri osnovne pilot škole i dva fakulteta. Rezultati ove faze su bili zapaženi i škole kao i fakulteti dobili su status preduzetničkih škola/odnosno fakulteta. Stručnjaci iz Regije uz podršku međunarodnih stručnjaka su izradili i priručnike: Pristup ključnim kompetencijama u praksi; Ključne kompetencije na nivou ISCED 2 (viši razredi osnovne škole) i Ključne kompetencije na nivou visokog obrazovanja (ISCED5/6).

U drugoj fazi projekta odabrane su četiri nove osnovne škole, četiri gimnazije i četiri nova fakulteta. U 2013. godini započete su aktivnosti na izradi ishoda učenja za niže razrede osnovne škole i ishoda učenja za srednje škole koji se odnose na integraciju preduzetništva kao ključne kompetencije u nastavne planove i programe. Predstavnici Bosne i Hercegovine učestvuju u izradi istih.

Evropski centar za moderne jezike (ECML) - Komitet ministara je 1998. godine Rezolucijom (98)11 formirao ECML kao tijelo Vijeća Evrope, tačnije nalazi se u

sklopu Generalne direkcije IV – obrazovanje, kultura i naslijeđe, mladi i sport. Sjedište ECML-a je u Gracu (Austrija).

Osnovni zadatak ECML-a je da podrži usavršavanje i inovacije u učenju jezika i da osobama širom Evrope olakša učenje jezika, te da pomogne zemljama članicama u implementaciji efikasnih politika u učenju jezika fokusirajući se na praksu učenja i podučavanja jezika, putem: promocije dijaloga i razmjene iskustava, obuku multiplikatora, podržavanjem programskih mreža i istraživačkih projekata.

ECML svoj rad zasniva na 4-godišnjim programima sastavljenih od projekata koji se implementiraju tokom perioda trajanja programa. Kao tijelo Vijeća Evrope ECML usko saraduje sa Odjeljenjem za jezičku politiku i pri definisanju programa vode se preporukama i rezolucijama Vijeća Evrope. Evropski centar za moderne jezike trenutno broji 32 zemlje članice. Bosna i Hercegovina je 29.03.2001. godine pristupila Proširenom parcijalnom sporazumu kojim je formiran ECML centar.

Predstavnik Sektora za obrazovanje Ministarstva civilnih poslova je član Upravnog odbora, kontakt tačka zadužena za predlaganje učesnika, predstavnika nadležnih obrazovnih vlasti, na radionicama i seminarima koje organizuje ECML.

Imenovanje učesnika ECML radionica Ministarstvo civilnih poslova obavlja u saradnji s nadležnim entitetskim ministarstvima. Materijali za organizovanje aktivnosti s ciljem obilježavanja Evropskog dana jezika (26. septembra) se dostavljaju nadležnim obrazovnim vlastima. Osim navedenog, Ministarstvo civilnih poslova konsultuje nadležne institucije pri davanju prioriteta Bosne i Hercegovine za programe rada ECML-a, te dostavlja informacije o aktivnostima i publikacijama ECML-a.

Inicijativa za reformu obrazovanja u Jugoistočnoj Evropi (ERI SEE) - je regionalna platforma za saradnju u području obrazovanja i obuke. Pruža podršku državnim reformama u obrazovanju i obuci putem regionalne izgradnje kapaciteta, transfera know-how i povezivanja ovih napora sa evropskim okvirima za razvoj obrazovanja. Promocija saradnje između sektora obrazovanja i istraživanja u jugoistočnoj Evropi je prioritet takođe. Zemlje članice su Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Crna Gora, Moldavija, Makedonija i Srbija, a zemlje posmatrači su Kosovo (u okviru UNSCR 1244), Bugarska i Rumunija.

Nakon zatvaranja ERI SEE Agencije u Zagrebu 2010. godine, Upravni odbora ERI SEE-a je prihvatio prijedlog Vlade Srbije da bude domaćin ERI SEE sekretarijata i odredila da institucija – domaćin bude Centar za obrazovnu politiku u prelaznom periodu, do otvaranja novog Sekretarijata u Srbiji. Ministarstvo civilnih poslova je u ovom kontekstu provelo proceduru zaključivanja Sporazuma između Vlade Republike Srbije i ostalih članica Inicijative za reformu obrazovanja u Jugoistočnoj Evropi o sjedištu Sekretarijata Inicijative za reformu obrazovanja u Jugoistočnoj Evropi.

Radna grupa za praćenje Bolonjskog procesa (BFUG) - je za bolonjsku reformu veoma važno ekspertno tijelo koje čine predstavnici svih zemalja potpisnica Bolonjske Deklaracije. Uloga BFUG-a je praćenje preporuka i dokumenata iznesenih na ministarskim konferencijama, te opće provedbe svih pitanja obuhvaćenih službenim saopštenjima s ministarskih konferencija. U referentnom periodu uspješno su izvršene sve neophodne pripreme kako bi u periodu od 01. 7. do 31. 12. 2012. godine Bosna i Hercegovina kopredsjedavala, a Kipar predsjedavao BFUG-om. U junu 2012. godine, imenovani predstavnik Ministarstva civilnih poslova je učestvovao i kopredsjedavao sastankom u Yerevanu s ciljem zvaničnog preuzimanja Bolonjskog sekretarijata od strane Armenije. Nadalje, Ministarstvo civilnih poslova je u saradnji s nadležnim ministarstvima obrazovanja u Bosni i Hercegovini izvršilo obavezu Bosne i

Hercegovine u ulozi kopredsjedavajućeg organizovanjem tri međunarodna događaja/konferencije i to: sastanak Odbora BFUG-a održan u Sarajevu 30. i 31. maja 2012. godine; konferencija na temu „Evropski prostor visokog obrazovanja (EHEA) i sinergija sa Evropskim prostorom istraživanja (ERA) s fokusom na mobilnost održana u Sarajevu 12. i 13. 09. 2012. godine, te konferencija na temu „Jačanje preduzetništva na univerzitetima i uvezivanje sa privredom“ održana u Banja Luci 11. i 12. 10. 2012. godine. Sektor za obrazovanje Ministarstva civilnih poslova u saradnji s nadležnim obrazovnim vlastima u Bosni i Hercegovini u ovom kontekstu, između ostalog, priprema odgovore na mnogobrojne upitnike Bolonjskog sekretarijata, te priprema i dostavlja dvogodišnji izvještaj zemlje o implementaciji Bolonjskog procesa u Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo civilnih poslova ostvaruje permanentnu saradnju sa institucijama Evropske unije, dok realizacija aktivnosti koje proizilaze iz pomenute saradnje iziskuje koordinaciju cjelokupnog obrazovnog sektora u Bosni i Hercegovini:

Vijeće Evrope - Bosna i Hercegovina je članica Vijeća Evrope od 24. aprila 2002. godine. Postavši punopravna članica Vijeća Evrope, Bosna i Hercegovina je prihvatila obavezu njegovanja i unapređenja demokratskih vrijednosti i standarda Vijeća Evrope. U referentnom periodu nastavljena je permanentna saradnja sa Uredom Vijeća Evrope u Bosni i Hercegovini, posebno u oblasti reforme visokog obrazovanja i kvalifikacijskog okvira. Nastavljena je i saradnja na međunarodnom nivou, posebno putem imenovanih predstavnika u komitetima Vijeća Evrope i to:

-Imenovan je predstavnik Bosne i Hercegovine u Upravni odbor za obrazovnu politiku i praksu (CDPPE) koji prati aktivnosti Vijeća Evrope, posebno izradu i nadgledanje svih obrazovnih programa Vijeća Evrope, pripremu sjednica stalnih konferencija ministara obrazovanja i stavove Vijeća Evrope o glavnim pitanjima u obrazovanju. Putem imenovanog predstavnika Bosne i Hercegovine u mrežu EDC koordinatora (građansko obrazovanje) kontinuirano se ostvaruje korespodencija po ovom pitanju, kao i redovno učešće na sastancima.

- Organizovano je učešće predstavnika Bosne i Hercegovine u okviru Ljetne akademije jugoistočne Evrope u junu 2012. godine.
- Pripremljeni su odgovori na zaključke Evropskog komiteta za socijalna prava Vijeća Evrope za Prvi izvještaj Bosne i Hercegovine o implementaciji Evropske socijalne povelje.
- Distribuirane su neophodne informacije nadležnim obrazovnim vlastima u vezi sa odredbama i zahtjevima Povelje Vijeća Evrope o obrazovanju za demokratska građanska i ljudska prava (EDC/HRE), kao i samu Povelju.
- U saradnji sa Uredom Vijeća Evrope u Bosni i Hercegovini u decembru 2012. godine je organizovana Konferencija na visokom nivou u povodu 10 godina članstva Bosne i Hercegovine u Vijeću Evrope pod nazivom „Izazovi reforme obrazovanja u Bosni i Hercegovini“.

Takođe, izrađen je Izvještaj za Komisiju Vijeća Evrope za sprečavanje rasne diskriminacije i svih oblika netolerancije (ECRI);

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini – U referentnom periodu nastavljena je saradnja u pogledu pripreme projekata u okviru IPA; višekorisničke IPA; WBIF, kao i po pitanju preuzimanja EU legislative iz oblasti obrazovanja.

- U okviru obaveze Bosne i Hercegovine u procesu evropskih integracija za dostavu Priloga institucija Bosne i Hercegovine za redovni godišnji Izvještaj o napretku, u referentnom periodu pripremljena su četiri Izvještaja o napretku u oblasti obrazovanja za Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, prvi za period septembar 2011. – april 2012. godine, drugi za period april – juli 2012. godine, treći za period septembar 2012. – april 2013. godine i četvrti za period april – august 2013. godine. U 2013. godini izvršena je koordinacija prikupljanja podataka od nadležnih obrazovnih vlasti u Bosni i Hercegovini i agencija za obrazovanje, na osnovu koje je izrađena Dopuna priloga institucija Bosne i Hercegovine za redovan godišnji izvještaj Bosne i Hercegovine o napretku iz oblasti obrazovanja za Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.
- U izvještajnom periodu za potrebe Privremenih pododbora urađeno je sljedeće: Pripremljen je izvještaj o napretku u oblasti obrazovanja za 4. sastanak Privremenog pododbora za inovacije, informaciono društvo, socijalnu politiku i javno zdravstvo, održan u Briselu (juni 2012. godine) i za 5. sastanak Privremenog odbora, koji je održan u Sarajevu (juli 2012. godine). Pripremljena su dva izvještaja (u aprilu i junu) za Pododbor za unutrašnju trgovinu i konkurenciju, koja se odnose na oblast priznavanja profesionalnih kvalifikacija. U periodu od februara do maja 2013. godine, za oblast obrazovanja izrađen je Dokument za diskusiju za 5. sastanak Privremenog pododbora za inovacije, informaciono društvo, socijalnu politiku i javno zdravstvo, te u periodu od septembra do novembra 2013. godine izrađen je Dokument za diskusiju za 6. sastanak Privremenog pododbora. Izvršena je koordinacija prikupljanja podataka od nadležnih obrazovnih vlasti u Bosni i Hercegovini i agencija za obrazovanje, učešće na pripremnim sastancima, permanentna komunikacija sa svim uključenim akterima i izrada Izvještaja o stanju u oblasti obrazovanja u Bosni i Hercegovini za Dokument za diskusiju.
- U vezi sa programom EU u oblasti obrazovanja „Cjeloživotno učenje“, diseminirane su informacije o regionalnom informativnom danu o učešću u centraliziranim aktivnostima Programa u Zagrebu, 22. 05. 2012. godine.
- Izrađen Izvještaj o izvršenju Programa ključnih mjera za 2013. godinu u dijelu koji se odnosi na obrazovanje.

Dakle, izrada pomenutih izvještaja rezultat je koordinacijskih aktivnosti Ministarstva civilnih poslova sa nadležnim ministarstvima i agencijama u oblasti obrazovanja.

Bosna i Hercegovina, kao članica određenih organizacija Ujedinjenih nacija ima obavezu periodičnog izvještavanja o stanju u oblasti obrazovanja. Kako bi se adekvatno odgovorilo na pomenutu obavezu Ministarstvo civilnih poslova koordinira nadležna ministarstva obrazovanja u pogledu pripreme različitih izvještaja i informacija iz oblasti obrazovanja u Bosni i Hercegovini, uključujući i obrazovnu statistiku, tako je u referentnom periodu urađeno sljedeće:

Organizacija Ujedinjenih nacija za obrazovanje, nauku i kulturu (UNESCO) - prikupljeni su i dostavljeni statistički podaci za obrazovanje na osnovu „Upitnika o obrazovnoj statistici za Bosnu i Hercegovinu“ za UNESCO Institut za statistiku (2010. godine); Radna grupa, sastavljena od predstavnika nadležnih ministarstava obrazovanja, na osnovu 20 izvještaja relevantnih institucija iz oblasti obrazovanja odraslih sačinila je Srednjoročni izvještaj o obrazovanju odraslih i pismenosti u Bosni i Hercegovini (2012. godine); sačinjen je Izvještaj Bosne i Hercegovine o primjeni Konvencije i Preporuke protiv diskriminacije u obrazovanju iz 1960. godine, za period 2006. – 2011. godina (2012. godine); na osnovu informacija dobijenih od nadležnih ministarstava obrazovanja sačinjen je Izvještaj Bosne i Hercegovine o primjeni

Preporuke o obrazovanju za međunarodno razumijevanje, saradnju i mir i obrazovanju koje se odnosi na ljudska prava i temeljne slobode -1974 (2013. godine).

Ured Visokog komesara UN za ljudska prava (OHCHR) - pripremljen je Izvještaj o normama i standardima za kvalitet obrazovanja (2012. godine); učešće u provedbi II faze projekta "Svjetskog programa za obrazovanje o ljudskim pravima" za period 2010.-2014, fokusirane na visoko obrazovanje iz ljudskih prava, obuke nastavnika i predavača, državnih službenika, službenika za provođenje zakona i vojnog osoblja— na osnovu Rezolucije Vijeća za ljudska prava UN 15/11; izrađen je Izvještaj o obrazovanju o ljudskim pravima kroz obrazovne sisteme u Bosni i Hercegovini, za potrebe sačinjavanja analize trenutnog stanja u oblasti obrazovanja o ljudskim pravima u Bosni i Hercegovini (2012. godine); na osnovu Rezolucije Vijeća za ljudska prava 19/37 sačinjena je Informacija o ulozi škole u promovisanju prava djeteta na zdravlje i njegovo uvrštavanje u nastavne planove i programme (2012. godine); izrađen je Izvještaj u vezi sa ciljanim sektorima, fokus područjima i tematskim problemima ljudskih prava za III fazu Svjetskog programa za obrazovanje o ljudskim pravima (2013. godine); pripremljeni su i dostavljeni odgovori na Upitnik o Rezoluciji Vijeća za ljudska prava 22/3 „Rad i zapošljavanje osoba sa invaliditetom“, u dijelu koji se odnosi na obrazovanje (2013. godine).

Pored svega navedenog Ministarstvo civilnih poslova je u periodu od 2010. – 2013. godine izvršavalo svoju koordinacijsku ulogu obrazovnog sektora u Bosni i Hercegovini za potrebe aktivnog učešća na izradi većeg broja državnih izvještaja čiju izradu je koordiniralo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, te na realizaciji projekta „Uvođenje zaštite i spašavanja u obrazovanje“, koji je vodilo Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine.

Napominjemo da se aktivnosti Ministarstva civilnih poslova mogu vidjeti i uvidom u redovne godišnje izvještaje o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine koje usvaja Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine.

3. Kako iz pitanja br. 3 nije jasno da li se isto odnosi na projekte za koje javne pozive raspisuje Ministarstvo civilnih poslova i/ili na projekte drugih institucija u Bosni i Hercegovini, odnosno međunarodne projekte za razvoj visokog obrazovanja i nauke, u cilju pribavljanja podataka potraživanih u predmetnom poslaničkom pitanju Ministarstvo civilnih poslova se obratilo Nacionalnom Tempus uredu, te javnim i privatnim visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini.

U skladu sa odredbama Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za svaku godinu, te Odluke Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o kriterijima za raspored sredstava granta, koja se također donosi za svaku godinu, Ministarstvo civilnih poslova raspisuje javne pozive za dodjelu finansijskih sredstava u okviru određenih grantova.

Prema podacima kojima raspolaže Sektor za nauku i kulturu Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine u 2013. godini za sredstva iz granta „Podrška tehničkoj kulturi i inovatorstvu u Bosni i Hercegovini“ apliciralo je 5 javnih visokoškolskih

ustanova, dok je za sredstva iz granta „Programi za pripremu projekata i potencijalnih kandidata za sredstva iz fonda EU FP7“ apliciralo 10 javnih visokoškolskih ustanova. U 2014. godini za sredstva iz granta „Podrška tehničkoj kulturi i inovatorstvu u Bosni i Hercegovini“ aplicirale su 3 javne i 1 privatna visokoškolska ustanova, te je za sredstva iz granta „Programi za pripremu projekata i potencijalnih kandidata za sredstva iz fonda EU FP7“ apliciralo 16 javnih i 2 privatne visokoškolske ustanove.

Nacionalni Tempus ureda je dostavio podatke o programima Evropske unije u oblasti obrazovanja Tempus i Erasmus Mundus.

Tempus program ima za cilj podršku reformi i modernizaciji visokog obrazovanja putem saradnje u oblasti visokog obrazovanja između zemalja Evropske unije i zemalja u njenom okruženju u skladu s Lisabonskom strategijom (2000/2005) i Bolonjskim procesom (1999). Bosna i Hercegovina je uključena u Tempus program od 1996. godine. Projekti su implementirani u 4 faze.

S obzirom da u poslaničkom pitanju nije definisan vremenski okvir Tempus ured je dostavio podatke za period od 2008.-2013. godine, tj. za četvrtu fazu programa.

Tempus IV (2008-2013): broj prijavljenih projekata koji uključuju institucije iz Bosne i Hercegovine je 316 projekata, a broj odobrenih projekata koji uključuju institucije iz Bosne i Hercegovine je 53 projekta. Broj visoko školskih ustanova koje učestvuju u odobrenim projektima je ukupno 9, a od toga je 8 javnih i 1 privatni univerzitet.

Program Erasmus Mundus je program mobilnosti studenata i naučnog osoblja (akadenskog osoblja i stručnjaka) iz čitavog svijeta na području visokog obrazovanja. Bosni i Hercegovini je na osnovu Okvirnog sporazuma o opštim principima učešća Bosne i Hercegovine u programima Zajednice (2004/2007.), otvorena mogućnost pristupa programu Erasmus Mundus i ona učestvuje u ovom programu. Program se provodi se kroz tri akcije: Erasmus mundus zajedničke master i doktorske studije, Erasmus Mundus saradnja i Promocija evropskog sistema visokog obrazovanja.

Prema podacima kojim raspolaže Nacionalni Tempus ured u okviru ovog programa u periodu 2008-2013 broj odobrenih projekata koji uključuju institucije iz Bosne i Hercegovine je 16 projekata, a broj visokoškolskih ustanova iz Bosne i Hercegovine koje učestvuju u odobrenim projektima je 4 javna univerziteta, te Studentski informativni centar.

Iako je po datom pitanju kontakt ostvaren s deset javnih i 27 privatnih visokoškolskih ustanova, Ministarstvu civilnih poslova dostavljeni su podaci o projektima od strane četiri javne i sedam privatnih visokoškolskih ustanova:

Javne visokoškolske ustanove:

- Univerzitet u Zenici je u periodu od 2010.-2013. godine aplicirao na 327 naučno-istraživačkih projekata, od čega: 2010. godine na 95, 2011. godine na 85, 2012. godine na 78 i 2013. godine na 69 projekata.
- Univerzitet u Istočnom Sarajevu, kada su u pitanju međunarodni projekti, aplicirao je u okviru Erasmus programa na 3 projekta, s tim da je odboren 1 projekat. Jedna aplikacija podnesena je u okviru projekata koje je finansirala Norveška vlada. U okviru Tempus IV od 2007-2013 kao koordinator i partner Univerzitet je aplicirao sa 32 projekata, od čega je odobreno 5 projekta u kojima je Univerzitet u Istočnom Sarajevu bio partner, pored navedenog 2012. godine prijavljeno još 25 projekata. Kada je riječ o naučno-istraživačkim projektima podnesena je aplikacija za 1 projekat IPA fondu, te Ministarstvu nauke i tehnologije Republike Srpske, u okviru konkursa za sufinansiranje naučno-istraživačkih projekata u 2012. godini, za 87 projekata. Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine podnesena je aplikacija za 3

projekata, i to po jedan u okviru Javnog konkursa za „Sufinansiranje projekata institucija kulture u BiH“ za 2013. godinu, „Programa naučne i tehnološke saradnje između Bosne i Hercegovine i Republike Slovenije za 2012. i 2013. godinu“ i konkursa Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine „Podrška tehničkoj kulturi i inovatorstvu“ za 2013. godinu. Sva tri projekata su odobrena.

- Univerzitet u Bihaću u periodu od 2010.-2013. godine aplicirao je na 70 projekata za razvoj visokog obrazovanja, od čega je 61 projekat koji su finansirani iz domaćih izvora (Federalna i kantonalna ministarstva, fondovi i sl.), i 19 projekata finansiranih iz inostranih izvora (EU, Republika Turska, Švicarska, itd.); te na 128 projekata koji se odnose na nauku, od čega je 115 projekat koji su finansirani iz domaćih izvora (Federalna i kantonalna ministarstva, fondovi i sl.), i 13 projekata finansiranih iz inostranih izvora (EU, Republika Turska, Švicarska, itd.).
- Visoka medicinska škola Prijedor na poziv Švajcarske agencije za razvoj i saradnju učestvuje u projektu iz oblasti medicinskih i zdravstvenih nauka: Jačanje sestrinstva u Bosni i Hercegovini (2012-2016, prva faza) Takođe, zaposlenica Visoke medicinske škole je učesnik Tempus projekta: Network for education and training for public environmental laboratories (2012-2015). Ova škola je aplicirala u martu ove godine za projekat: Solicitation for 2014 Inter-Ethnic Youth Home-Stay Exchange Grant, koji donira Ambasada Sjedinjenih Američkih Država u Bosni i Hercegovini.

Privatne visokoškolske ustanove:

- Univerzitet za poslovne studije Banja Luka dostavio je podatak da su sa jednim projektom aplicirali u okviru Programa za pripremu projekata i potencijalnih kandidata za sredstva iz fonda EU-FP7, 28.4. 2014. godine.
- U periodu 2010-2013 nastavno osoblje Univerziteta „Sarajevo School of Science and Technology-SSST“ je prijavilo 80 projekata kao odgovor na pozive raznih institucija, od čega se 5 projekata odnosi na projekte za razvoj visokog obrazovanja a 75 je iz oblasti nauke.
- Sveučilište/Univerzitet „Vitez“ je u periodu od 2010.-2013. godine samostalno ili u saradnji s partnerima pripremio 33 projekta i sa istima apliciralo: 2010. godine Federalnom ministarstvu okoliša i turizma (3 projekta), Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke (4 projekta), Tempus (2 projekta), IPA fond (1 projekat); 2011. godine Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke (3 projekta), Ministarstvu privrede Srednjobosanskog kantona (1 projekat), Ambasadi Sjedinjenih Američkih Država (1 projekat), Soroš fondaciji (1 projekat); 2012. godine Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke (3 projekta), Federalnom ministarstvu razvoja poduzetništva i obrta (1 projekat); Programu cjeloživotnog učenja čiji je dio Jean Monnet program (2 projekat), Fondu za zaštitu okoliša (1 projekat); Univerzitetu Fribourg iz Švajcarske (1 projekat), Evropskoj komisiji (3 projekta) i 2013. godine program cjeloživotnog učenja Jena Monnet (1 projekat), Amasadi Republike Češke (2 projekta), Tempus IV (2 projekta), IPA projekti prekogranična saradnja Bosne i Hercegovine i Hrvatske (1 projekat).
- Nezavisni univerzitet Banja Luka aplicirao je na 3 projekta za razvoj visokog obrazovanja i 21 projekat koji se odnosi na oblast naučno-istraživačkog rada.
- Internacionalni univerzitet u Sarajevu je aplicirao na poziv „Podrška tehničkoj kulturi i inovatorstvu „za 2012. godinu s jednim projektom, koji je odobren. Jedna aplikacija je podnesena i na poziv „Programi za pripremu projekata i potencijalnih kandidata za sredstva iz fonda EU FP7 za 2013. godine, kao i za 2014. godinu.
- Visoka škola "PRIMUS" Gradiška je aplicirala na 2 projekta u 2012. godini.